

Foto: Steinar Svensbakken

OPPLAND
fylkeskommune

Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (FTU) Årsplan med budsjett 2011

Innholdsfortegnelse

1. Utvalgets formål og oppgaver	4
1.1 Utvalgets sammensetning	4
2. Innledning	5
3. Prioriteringer	6
3.1 Skolebarn	6
3.2 Ungdom.....	8
3.3 Risikogrupper	10
3.4 Informasjonstiltak	11
3.5 Lokalt trafikksikkerhetsarbeid	12
3.6 Kollektivtrafikk	12
3.7 Drift av trafikksikkerhetsutvalget og tilskudd til Trygg Trafikk	13
3.8 Tilskudd til kommunale trafikksikkerhetstiltak (KTS)	13
4. Rapportering	13
5. Årsbudsjett 2011	14

1. Utvalgets formål og oppgaver

Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (FTU) skal ivareta ansvar og oppgaver for fylkeskommunen som følger av Vegtrafikklovens § 40 a, der fylkeskommunen pålegges et ansvar for å tilrå og samordne tiltak for å fremme trafikksikkerheten i fylket.

Utvalget skal utarbeide fireårig handlingsplan og årsplan med budsjett. Det skal samordne innsatsen slik at det i fylket drives et målrettet trafikksikkerhetsarbeid gjennom opplæring, forebyggende og holdningsskapende arbeid og fysiske tiltak.

Utvalget skal uttale seg i saker av klar trafikksikkerhetsmessig betydning og fordele tilskuddsmidler som utvalget rår over, samt motivere kommuner, lag og foreninger til å ta ansvar for lokale trafikksikkerhetstiltak.

1.1 Utvalgets sammensetning

Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (FTU) består av fem oppnevnte politiske medlemmer (med personlige varamedlemmer):

Medlemmer:

- Sigmund Hagen, leder
- Hilde Ekeberg, nestleder
- Gunnar Tore Stenseng
- May Slåttsveen Archer
- Ivar Odnes

Varamedlemmer:

- Signe Von Streng
- Lisa Gjøvik Andresen
- Kjetil Lundemoen
- 1) Alexander Hagen, 2) Olaf Nils Diserud
- Hanne Magnussen

Konsultative medlemmer:

- Jens Christian Bechensteen – rådgiver, Fylkesmannen i Oppland
- Skjalg Ove Wigenstad – rådgiver, Oppland fylkeskommune
- Tom Roar Ellingsberg – trafikkoordinator, Gudbrandsdal politidistrikt
- Arild Evensen – avdelingsdirektør, Statens vegvesen Region øst, fylkesavdeling Oppland
- Ivar Ringen – distriktsleder, Trygg Trafikk
- Knut Erik Storbæk – distriktsleder, Utrykningspolitiet distrikt 02
- Robert Bjørklund – trafikkoordinator, Vestoppland politidistrikt

- Koordinator for utvalget er Bjørn Ivar Vasaasen, Statens vegvesen Region øst – fylkesavdeling Oppland.

2. Innledning

Handlingsplan for trafikksikkerhet 2010-2013 er rettesnoren for utvalgets arbeid. Årsplan med budsjett 2011 er utarbeidet med bakgrunn i handlingsplanen der fem hovedmål og studier av ulykkesituasjonen i fylket over tid legges til grunn.

De konsultative medlemmene skal informere utvalget om viktige forhold som angår trafikksikkerheten og belyse de problemstillinger som kreves som grunnlag for beslutninger i utvalget. De skal gi råd om temaer som bør tas opp til drøfting og foreslå tiltak i tråd med vedtatte handlingsplaner.

Sentralt står initiering av innsats og samordning av trafikksikkerhetsarbeidet som pågår i fylket, i etater, kommuner, Trygg Trafikk og andre frivillige organisasjoner som har trafikksikkerhet på sitt program. Samordning og forsterket innsats og effekter skal ivaretas gjennom FTU- møter og i samordningsmøter i FTU- regi samt ved løpende dialog. De konsultative medlemmene skal være bindeledd mellom sin etat/organisasjon og FTU.

Etatene som er representert i FTU har egne handlingsplaner med intern rapportering. I samordningsmøtene som inngår i FTU-regi skal nevnte planer sammenholdes med FTUs planer og koordineres og forsterkes i den grad det er hensiktsmessig. Det gjelder så vel kontrolloppgaver, kampanjer, opplæring, informasjon og andre oppgaver som har sammenfallende målsettinger. Tiltak mot ungdomsulykker nevnes spesielt.

FTU er i utgangspunktet ikke et utførende organ, men noen mindre prosjekter gjennomføres i FTU-regi med konsultative medlemmer som prosjektansvarlige.

Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg disponerer 920 000 kroner til driftsmidler og 4 millioner kroner til kommunale trafikksikkerhetstiltak (KTS) i 2011.

Foto: Steinar Svensbakken

3. Prioriteringer

Midler til drift av utvalget		Sum
Tildeling 2011	850 000	920 000 (avrundet beløp)
Overført fra 2010	71 277	

Hovedposter årsplan 2010	Sum
Skolebarn	200 000
Ungdom	300 000
Risikogrupper	50 000
Lokalt trafikksikkerhetsarbeid	100 000
Drift av FTU og tilskudd Trygg Trafikk	270 000

3.1 Skolebarn

Opplæring i barnehage og skole

Trafikkopplæringen i barnehage og skole er et satsingsområde i Oppland hvor rammeplan for barnehagen og kunnskapsløftet i lærerplan for grunnskolen er retningsgivende for arbeidet. Utvalget ønsker å bidra til at trafikkopplæringen og trafikkopplæringen vektlegges i barneårene, for å redusere ulykkesrisikoen for ungdom som fortsatt er den mest ulykkesutsatte gruppen.

Trafikksikkerhet for barn og unge er i første rekke de voksnes ansvar; Oppvekstmiljø – trafikkopplæring – bruk av riktig sikkerhetsutstyr – gode rollemodeller.

Tiltak:

- Pådriver og veileder overfor barnehagene, tilby kurs for barnehageeiere og ansatte og bistå ved foreldremøter.
- Prosjektmidler til pedagogisk utviklingsarbeid i barnehager etter søknad videreføres, hvor målet skal være å øke kompetansen til de ansatte, volumet på trafikkopplæringen og styrke samarbeidet med hjemmene.
- Bistand til grunnskolen gjennom kurs, planleggingsdager, prosjekt- og temaarbeid og trafikkrettede konkurranser.
- Arbeide for at trafikk er nedfelt i skolens egne planer, og at skolene har en egen ansvarlig for emnet trafikk.
- Øke kjennskapen til eksisterende og nytt undervisningsmateriell og nye nettsteder, herunder den digitale læringsressursen www.trafikkogskole.no.
- Det er et mål å øke kvaliteten og volumet på trafikkopplæringen og trafikkopplæringen ved å bevisstgjøre skoleeiere, pedagoger og foresatte på viktigheten av at trafikksikker adferd vektlegges i barneårene.
- Informasjon til lærere om kompetansemålene i kunnskapsløftet i forhold til trafikk.
- Krav om bruk av hjelm ved sykkelturer i skoletiden for alle skoler.
- Ambassadørordningen i grunnskolen ønsker vi skal omfatte både barne- og ungdomstrinnet.

- Fylkeskommunen (FYSAK) og fylkesmann (forebyggende helsearbeid) inviteres til aktivt samarbeid om å få barn og ungdom til å gå og sykle til og fra skolen i Oppland. Vi skal også sikre at skysse berettigede elever får en best mulig opplevelse av sikker transport til og fra skolen.
- Vurdere stipendordning (Høyskolen i Nord-Trøndelag) for noen lærere fra grunnskolenes ungdomstrinn som kan forestå trafikalt grunnkurs ved sin skole.

Trygg Trafikk ivaretar arbeidet med opplæring i en samordnet innsats i Oppland.

Skoleveg og veg til fritidsaktiviteter

Utvalget vil stimulere til trygg ferdsel for barn og unge til og fra skole og fritidsaktiviteter.

Tiltak:

- Fysiske tiltak på skoleveg for å legge til rette for å gå og sykle gjennom tildeling av kommunale trafikksikkerhetsmidler (KTS) etter søknad fra kommunene i fylket.

Skoleskyssen / verneutstyr

Transport av barn og skolebarn til og fra skole og fritidsaktiviteter er omfattende. I dag har vi flere drepte og skadde barn (0-14 år) som usikret eller feilsikrede passasjerer i bil enn vi har som gående og syklende. I tillegg har Oppland den høyeste andelen av skysselever i landet (42 %). Utvalget ønsker derfor å legge til rette for sikker transport av barn i skolepliktig alder ved å stimulere til bruk av sikringsutstyr i bil, buss og drosje.

Tiltak:

- Kurs for å øke kompetansen til de som skal transportere skolebarn og de som skal veilede og kontrollere sikringsutstyr i bil (bilbelte og barnesikring); Trafikkstasjonene i Statens vegvesen, politiet, kjøreskolene, kommunehelsetjenesten, ledende helsesøster og tilsvarende, barnehagene, barselavdelingen og fødestuene ved sykehusene og forhandlerne i fylket.
- Eget opplegg i forkant av ferietrafikken med særlig fokus på bakovervendt sikring av barn i bil med eget opplærings-, informasjons- og kontrolltiltak.
- Fysiske tiltak ved å sikre stopplasser (ventelommer og busslommer) gjennom tildeling av kommunale trafikksikkerhetsmidler (KTS) etter søknad fra kommunene.

Trygg Trafikk har ansvaret for disse opplærings- og informasjonstiltakene, men politiet og Statens vegvesen gjennomfører kontrollene i en samordnet innsats.

Foto: Statens vegvesen

3.2 Ungdom

Ungdom i alderen 15-24 år er spesielt utsatt i trafikken. På landsbasis utgjør de om lag 12 % av befolkningen, men representerer drøyt 30 % av drepte og skadde. I denne fasen av livet trer ungdom inn i et annet trafikalt mønster enn tidligere. Ved fylte 16 år gis det adgang til førerkort på moped, samt øvelseskjøring med bil. I tillegg får man også et aktivitets- og mobilitetsmønster som i større grad er sentrert rundt venner og kjente fremfor sine egne foreldre. Der er derfor viktig å gripe fatt i denne aldersgruppen for å kunne stimulere til kunnskaper, ferdigheter og gode holdninger blant ungdom.

"Ikke tøft å være død"

Kunnskapsløftet har klare kompetansemål for trafiksikkerhet på ungdomstrinnet. Elevene skal blant annet gjøre greie for hvordan trafiksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykker (naturfag etter 10. trinn). Videre står det i lærerplanenes generelle del at: "Den må lære de unge til å se framover og øve evnen til å treffe valg med fornuft". Disse målene fra Kunnskapsløftet blir dekket i forestillingen "Ikke tøft å være død", som er et opplegg som tilbys 10. klasses trinn ved alle fylkets skoler. Forutsetningen for deltagelse er at skolene må forplikte seg til for- og etterarbeid som skal forsterke budskapet og påvirke adferden over tid.

Tiltak:

- I skoleåret 11/12 vil alle skoler som ønsker deltagelse i "Ikke tøft å være død" forplikte seg til opplæring av lærere ved egen skole for å øke volumet og kvaliteten på for- og etterarbeidet.
- Som et ledd i for- og/eller etterarbeidet inviterer vi interesserte skoler til et opplæringstiltak på trafiksikkerhetssenteret på Norsk vegmuseum. Det er en forutsetning at trinnlederen og kontaktlærerne følger elevene til Hunderfossen på dette opplegget. Utvalget dekker utgifter til transport, og besøket med eget undervisningsopplegg er gratis.
- Egen fagsamling for ansatte på Norsk vegmuseum som gjennomfører opplegget.
- Gjennomføre eget opplegg for soldater, studenter og ansatte ved Base Jørstadmoen.

Trygg Trafikk har ansvaret for opplegg og organisering, mens Norsk vegmuseum gjennomfører opplæringstiltaket.

Videregående skole

Avgangselevne i videregående skole representerer siste nivå når det gjelder trafikkopplæring og trafikkoppdragelse i skolen. Det er viktig at disse elevene bringer med seg kunnskaper, ferdigheter og gode holdninger videre i livet. Målet er å bevisstgjøre ungdommen (russen) på egne valg og verdier generelt og i forhold til trafikk spesielt.

Tiltak:

- Gjøre "Jentenes trafikkaksjon" kjent for elever på VG 1 (årskullet 1995).
- Arbeide for tilpasset opplegg for elever på yrkesfaglige studieprogrammer.
- Elevstyrte temadager ved alle videregående skolene i Oppland, der bruk av VeltePetter og kollisjonsbenk for å synliggjøre verdien ved bruk av bilbelte inngår i opplegget.
- Gratis russebilkontroll.
- Seminar for russestyrene og skoleledelsen ved de videregående skolene i Oppland for neste årskull av avgangselever (russen 2012).
- Informasjon og holdningsskapende tiltak ved årlige samlinger for lærlinger
- Innlemmelse av trafikksikkerhet i lærlingbedrifter gjennom HMS- arbeidet.
- Gjøre kjent den digitale læringsressursen www.trafikkogskole.no primært utviklet for Service og samferdsel.

Trygg Trafikk har koordineringsansvar for arbeidet med skolene, avgangselevne (russen) og lærlingene.

Foto: Statens vegvesen

3.3 Risikogrupper

Trafikksikkerhetsarbeidet har vist at enkelte grupper i samfunnet går igjen oftere i alvorlige vegtrafikkulykker enn andre. I det trafikantrettede arbeidet er det derfor viktig å rette et særlig fokus på disse gruppene. I Handlingsplan for trafikksikkerhet 2010-2013 ønsker utvalget å stimulere til tiltak rettet mot ulykkesutsatt ungdom, innvandrere og ruspåvirkede sjåførere.

Unge mannlige bilførere

Ungdom er overrepresentert i alvorlige vegtrafikkulykker, der unge mannlige bilførere i alderen 18-24 år er spesielt utsatt. Tiltak rettet mot denne gruppen skal være et tilbud for oppsøkende dialog med ungdom som ikke deltar i tradisjonelle ungdomsaktiviteter, men som også har behov for en sosial arena hvor kjøretøyet står sentralt. Formålet er å skape god dialog mellom ungdomsmiljøer og myndigheter, og at ungdom skal bidra til å skape gode holdninger blant andre unge, hvor det å "bry seg" og "vise omsorg" skal stå sentralt. Fart, rus og bruk av bilbelte er nøkkelord i opplegget.

Tiltak:

- Starte arbeidet med et helhetlig prosjekt rettet mot bilinteressert ungdom i Midt- Gudbrandsdalen, herunder også utarbeidelse av "Dreiebok" med fokus på "Fra prosjekt til kontinuitet".
- Samarbeid med Kriminalomsorgen om spesiell oppfølging av unge lovbrøyttere som soner samfunnsstraff for fartsøvertredelser.

Innvandrergrupper

Økt innvandring de senere årene har medført flere trafikkulykker der mennesker med annen bakgrunn enn etnisk norsk har vært involvert. Undersøkelser viser at innvandrere fra "ikke-vestlige" land med norsk førerkort har høyere ulykkesrisiko enn norskefødte med norsk førerkort. Tallene på ulykker med utenlandskregistrerte kjøretøyer øker også kraftig, spesielt i forhold til møteulykker og utforkjøringsulykker. I tillegg viser erfaringer at for eksempel bruk av sikringsutstyr i bil, herunder også sikring av barn, bør være et satsingsområde i enkelte minoritetsmiljøer.

Tiltak:

- Bistand og materiell i forbindelse med undervisningsopplegg i informasjonsprogrammet for asylsøkere ved mottak.
- Etablere undervisningsopplegg i kommunalt introduksjonsprogram for bosatte flyktninger
- Gjennomføre TS- dag for innvandrere
- Kurs for informasjonsansvarlige i mottak
- Gjøre arbeidet rettet mot innvandrere kjent for Flerkulturelt råd.

Ruspåvirkede sjåførere

Ruspåvirket kjøring anses som et økende problem i vegtrafikken. Rus, herunder alkohol, medisiner, illegale rusmidler og blandingsrus er en medvirkende årsak i vel 20 % av dødsulykkene i Statens vegvesen, Region øst.

Tiltak:

- Delta i fora for eldreråd og pensjonistforeninger med informasjon rettet mot ruspåvirket kjøring, herunder medisinbruk, samt å bidra til økt oppslutning om 65+.
- Invitere eldreråd, pensjonistforeninger og helse/rusomsorg i arbeidet med kommunale trafikksikkerhetsplaner.
- Søke å delta i samlinger og undervisningsfora for fastleger og helsepersonell med fokus på medisinbruk og bilkjøring.
- Økt fokus på bruk av blåseprøve og spyttetest i forbindelse med politiets kontrollvirksomhet
- Stimulere til frivillig trafikksikkerhetsarbeid rettet mot ruspåvirket kjøring.
- Etatene i utvalget prioriterer ruspåvirket kjøring i sitt arbeid.

3.4 Informasjonstiltak

Informasjonstiltak, herunder også kampanjer, inngår i FTUs arbeid. Dette utføres i hovedsak av de konsultative medlemmene i egen regi eller i samarbeid med andre. Disse tiltakene forsterkes gjennom samordningsmøter mellom etater og frivillige organisasjoner i utvalgets regi.

Tiltak:

- Sikring av barn i bil (bakovervendt)
- Sykkelhjelmer
- Skolestart
- Refleks

Foto: Statens vegvesen

3.5 Lokalt trafikksikkerhetsarbeid

Utvalget ønsker å stimulere til et bredt og tverrsektorielt trafikksikkerhetsarbeid ute i kommunene. En god lokal forankring av trafikksikkerhetsarbeidet anses som viktig for at arbeidet også skal gi nasjonale resultater.

Tiltak:

- Bistå kommunene med trafikkfaglig kompetanse ved revisjon av kommunale trafikksikkerhetsplaner.
- FTU som høringsinstans for kommunale trafikksikkerhetsplaner.
- Jevnlig dialog med kommunene gjennom utvalgets faste møtevirksomhet.
- Involvere det frivillige trafikksikkerhetsarbeidet i kommunene.
- Bistå offentlige og private virksomheter med trafikksikkerhetstenkning i HMS- arbeidet.
- Arrangere ulykkesmarkering i samarbeid med en kommune i Oppland.
- Arrangere studietur for sittende utvalg.

Foto: Statens vegvesen

3.6 Kollektivtrafikk

Et viktig ledd i trafikksikkerhetsarbeidet er å redusere biltransporten ved å stimulere til økt bruk av kollektivtransport.

Tiltak:

- Jobbe for økt tilgjengelighet i form av høyere frekvens og koordinering av avgangstider på skystasjoner og knutepunkter
- Økt bruk av bestillingsruter i distrikter med begrenset rutetilbud.
- Økt fokus på enkel, synlig og universelt utformet informasjon på holdeplasser og i materiell.
- Se nærmere på tiltaket "Hjem for en 50- lapp".
- Stimulere til økt bruk av kollektivtrafikk i bedrifter og virksomheter.

3.7 Drift av trafikksikkerhetsutvalget og tilskudd til Trygg Trafikk

Driften av utvalget skal dekke møtekostnader, litteratur og medlemskap i Trygg Trafikk. Reise, diett og overnatting for utvalgsmedlemmene dekkes av fylkeskommunen utenom driftsbudsjettet, mens konsultative medlemmer og sekretariat som hovedregel dekker slike utgifter selv.

Tilskudd til Trygg Trafikk er nedfelt i en avtale hvor fylkeskommunen har forpliktet seg til å dekke kontorhold og reiseutgifter.

3.8 Tilskudd til kommunale trafikksikkerhetstiltak (KTS)

Brev om tilskuddsordningen for kommunene ble sendt ut 2. november 2010 med søknadsfrist 1. februar 2011. Midlene skal nyttes til å sikre trafikkmiljø eller atferd der hvor barn og skoleelever ferdes med tiltak som kan knyttes til kommunale og fylkeskommunale veger. Det kan søkes om midler til planlegging og gjennomføring av holdningsskapende tiltak så vel som til fysiske tiltak. Følgende kriterier gjelder for tildeling av kommunale trafikksikkerhetsmidler:

- Det er krav om gjeldende kommunal trafikksikkerhetsplan som rulleres hvert fjerde år.
- Det gis normalt ikke anledning til å søke om overføring av tilsagnsmidler til påfølgende år.
- Det er etablert et minstebeløp for å kunne søke om midler til fysiske tiltak. Tiltaket det søkes midler til må være kostnadsberegnet til minimum 50 000 kroner.

4. Rapportering

De konsultative medlemmene – fylkesmannen, fylkeskommunen, Gudbrandsdal politidistrikt, Statens vegvesen Region øst fylkesavdeling Oppland, Trygg Trafikk, Utrykningspolitiet Distrikt 02, og Vestoppland politidistrikt – informerer forløpende i alle utvalgsmøter status på eget arbeid og eventuelle fellestiltak. Det lages en årsrapport på bakgrunn av årsplan og budsjett, og det arbeidet som gjøres i løpet av året.

5. Årsbudsjett 2011

Skolebarn	200 000	Ansvar
Opplæringstiltak i barnehage og skole	200 000	Trygg Trafikk
Ungdom	300 000	Ansvar
Tiltak for elever i ungdoms- og videregående skole	300 000	Trygg Trafikk
Risikogrupper	50 000	Ansvar
Unge mannlige bilførere, ruspåvirket kjøring og innvandrere	50 000	Sekretariat
Lokalt trafikksikkerhetsarbeid	100 000	Ansvar
Ulykkesmarkering og studietur	100 000	Sekretariat
Drift av FTU og tilskudd Trygg Trafikk	270 000	Ansvar
Drift av utvalget	45 000	Sekretariat
Trygg Trafikk – kontorhold og reiseutgifter	225 000	Sekretariat
Tilskudd kommunale trafikksikkerhetstiltak	4 000 000	Ansvar
	4 000 000	Sekretariat

**Fylkesmannen i
Oppland**

POLITIET

Gudbrandsdal politidistrikt
Vestoppland politidistrikt
Utrykningspolitiet

Statens vegvesen

Region øst, fylkesavdeling Oppland

TRYGG TRAFIKK

OPPLAND
fylkeskommune

